

Munkában a Textil- és Ruhaipari Európai Technológiai Platform

Máthé Csabáné dr.

A Textil- és Ruhaipari Európai Technológiai Platformot az Euratex 2004. december 17-én hozta létre Brüsszelben. A platform alakulásakor meghatározták azt a három fő irányt, amelyek mentén az ágazati fejlesztéseket tervezik:

- elmozdulás a tömegtermékektől a specialitások irányában a szálaknál, fonalaknál és a kelméknél, azaz az alapanyagoknál;

- a textílalapú termékek bevezetése és elterjesztése új alkalmazási területeken (műszaki, egészségügyi alkalmazások, intelligens textiltermékek);

- a ruhaiparban a ruházati termékek tömeggyártása helyett elmozdulás a vevőigény szerinti termelés (mass-customisation), az intelligens termelés, a logisztika és forgalmazás irányában.

A Technológiai Platform szervezetei

Témánként három, összesen kilenc szakterületen az adott terület elismert ipari, kutatóintézeti és egyetemi szakértőiből állandó szakértői munkacsoportokat alakítottak, amelyek folyamatosan dolgoznak a kutatási szervezetek munkájának összehangolásán, annak érdekében, hogy az adott témában az iparban minél hamarabb hasznosítható innovációs eredmények szülessenek. A szakértői munkacsoportokban önkéntes jelentkezés alapján vesznek részt a szakértők. Ehhez mindössze regisztrálni kell a Technológiai Platform honlapján (www.textile-platform.eu). A munkacsoportok összesen mintegy 400 szakértő bevonásával kidolgozták az ún. Stratégiai Kutatási Programot (Strategic Research Agenda, SRA) és azóta is dolgoznak.

A kilenc tematikus bizottságon kívül négy ún. horizontális bizottság is működik, amelyek feladata a sikeres innovációhoz szükséges feltételek lehető legteljesebb megteremtése. Ez a négy bizottság az alábbi területtel foglalkozik:

- az innováció finanszírozása,
- a textil- és ruhaipari felsőoktatás,
- az innováció és a szabványosítás és
- az innováció menedzselése.

A stratégiai program kidolgozásával lezárult a platform munkájának első szakasza, amelynek költségeit a munkában résztvevő cégek, intézmények és az ipart képviselő Euratex fedezte. A kutatások megvalósítása és az eredmények bevezetésére mintegy 1 milliárd eurót irányoznak elő.

A Platform munkáját az Irányító tanács (Governing Council) vezeti, amely évente kétszer találkozik. A legutóbbi, 2008 áprilisi ülésen elhatározták a kutatási program aktualizálását, egy ún. ERA-net hálózat (európai kutatási hálózat) kialakítását, és megvitatták a Technológiai Platform fenntartható finanszírozását is.

A Technológiai Platform részvétele az EU programokban

Annak érdekében, hogy a program megvalósításához az FP7 Keretprogram keretében minél nagyobb támogatáshoz juthasson az iparág, a platform komolyan lobbizik az EU illetékes szerveinél a pályázati felhívások („call”-ok) olyan kiírása érdekében, hogy a textil-témák is bekerülhessenek. Ennek eredményeképpen mind a 2007-es, mind a 2008-as felhívásokban volt a textíliparra értelmezhető kiírás. A Platformon belül működik a Textil Témájú Projektjavaslatok Információcsere és Partnerkereső Rendszere, a TEPPIES, amelynek célja, hogy olyan projekt

javaslatok, pályázatok jöjjenek létre, amelyek egyesítik a témával foglalkozó kutató szervezeteket, és a projektek megvalósításába már a kezdeteknél bekapcsolják az eredményben érdekelt gyártó vállalatokat is, hogy az eredmények ne maradjanak csak papíron.

Az Euratex a hivatalos pályázati felhívások megjelenése után minden esetben felhívja a cégeket, kutató intézeteket érdekeltségük kifejezésére (Expression of Interest). A 2007. évi első NMP felhívások után összesen kilenc textilprojektet fogadott be a program. A 2008. évi kiírásra is válaszolt a textil szakma: a márciusi határidőre 30–35 pályázatot adtak be. Ezek közül 12–15 pályázó került a második fordulóba. Döntés az év vége felé lesz.

A Technológiai Platform és az Euratex nagy sikerékként tartják számon, hogy a védő textíliák piaca bekerült az EU ún. „Lead Market” kezdeményezésében megnevezett hat piac közé. A kiemelt hat piac az alábbi:

- internet bázisú eszközök az egészségvédelemben,
- fenntartható építkezés,
- védőruházat és textílbázisú védőeszközök,
- természetes alapú megújuló nyersanyagok,
- hulladékok újrahasznosítása, hatékony hulladék-menedzsment,
- megújuló energia.

2006-ban az európai iparpolitikáról készített tanulmányban vetették fel azt a gondolatot, hogy az EU-nak ki kellene választania azokat a piacokat, ahol az európai gyártók innovációikkal az élvonalban vannak, ahol jelentős a növekedési lehetőség és a foglalkoztatás, valamint ahol a szabályozásnak, szabványoknak jelentős szerepe lehet. Ezekben ugyanis az EU piackonform eszközökkel támogathatja az európai gyártókat a piacon.

A Lead Market program keretében előirányzott területek, amelyeken felmérést és akciókat terveznek, az alábbiak: szabályozás és jogalkotás, közbeszerzés, szabványosítás és tanúsítás, K+F támogatás, képzés, szellemi jogok védelme, piacra jutás az EU-n kívül. A Platform 4. számú, az egészségügyi és a védőruházattal foglalkozó szakértői munkacsoportja és a szabványosí-

tással foglalkozó horizontális bizottsága már megkezdte a felmérést, az érdekeltek véleményének gyűjtését. 2008-ban két konferenciát is rendeztek ebben a témakörben: a májusi, Belgiumban rendezett konferencia fő témái a jelenleg érvényes jogi szabályozás és a végfelhasználók által támasztott követelmények voltak. A decemberi hollandiai (Enschede) konferencián a terület innovációiról, a legújabb szabványosítási fejleményekről és a közbeszerzésekről lesz szó.

Technológiai Platform konferenciák

A Technológiai Platform minden évben részvételi díj nélküli konferenciát rendez, amelyen általában 200–300 szakember gyűlik össze. A 2008. évi konferencián 15 előadás hangzott el az ETP eddigi eredményeiről, a jelenleg folyó kutatási projektekről. A legtöbb előadás a ruhaipar fejlesztésére irányuló munkákról szólt. A textil- és ruhaipar valaha volt legnagyobb projektje, a LEAPFROG (koordinátora az Euratex) nem kisebb célt tűzött maga elé, mint hogy a technológia teljes forradalmasításával, a tömegtermelés versenyképes termelékenységével elérjék az **egyedi vevőigények** kielégítését, vagyis hogy megvalósítsák a „mass customisation”-t. Nagy vonalakban arról van szó, hogy a vevő saját méreteire igazítva rendelheti meg az általa kiválasztott modellt a kiskereskedelemben vagy az interneten, és azt a gyártó a számítástechnika segítségével vezérelve nagy-ipari termelékenységgel gyártja le. A cél az, hogy a vevő számára olyan ár/érték arányt érjenek el, ami versenyképesé teszi az európai ruhaipart az importtal szemben. Az elhangzott előadások részben az ehhez szükséges kutatómunkát, részben az elért és már az iparban, kereskedelemben is megvalósult eredményeket mutatták be. A svéd Human Solutions cég Intailor eljárásával például már 10 gyártó üzem és 70 üzlet dolgozik és teszi lehetővé a vásárló számára, hogy

elektronikus méretvétel után méretre szabott ruhát rendeljen az általa kiválasztott modellben és anyagból. A megrendelt öltözetet azután a nagyipari módszerekkel dolgozó cég készíti el. A LEAPFROG projekt célja, hogy a következő ITMA-n a teljes folyamatot működésben mutassák be, beleértve a varrási technológia „robotizálását” is.

A konferencia egyik szekcióját az **Inno-Vention** projekt záró konferenciája jelentette. Ez a projekt azt modellezte, hogy hogyan működik az innováció-transzfer az ágazatok között. Modellként az autóipart, az űrtudományt és a textilipart használta. A projekt során kisebb és nagyobb vállalatokat, szövetségeket, technológiai brókereket, fejlesztési ügynökségeket, kutatóhelyeket kerestek meg a három területen. Felmérték innovációs igényeiket és lehetőségeiket. 35 új lehetséges partnerséget azonosítottak, amelyekből végül 11 technológiai transzfer egyezmény született. A modellkísérlet eredménye rámutatott arra, hogy milyen nagy szerepet játszhatnak az innovációs folyamatban a professzionális közvetítők. A projekt eredményeiből az is kiderült, hogy az egyik legfontosabb sikertényező a közvetítőbe vetett bizalom. Nagy szerepe lehet a más iparágakból átvett kutatási eredményeknek, a technológia transzfernek. Nem szabad sajnálni az innovációs partnerség kialakítására a szükséges időt.

Az érdekes előadást szakértői panelbeszélgetés követte a három iparág résztvevőivel. Ezt a szekciót és valamennyi további előadást élénk érdeklődés kísérte, ami abban nyilvánult meg, hogy a hallgatóság mindig kihasználta a rendelkezésére álló időt kérdésekre és megjegyzésekre. A szünetek pedig jó alkalmat teremtettek a különböző országokból érkezett szakembereknek új munkakapcsolatok megteremtésére és a szakmai kérdések megbeszélésére, információk szerzésére.